

Pokud žák odpoví na otázku nevyhovujícím způsobem, a neprokáže tedy porozumění konkrétnímu aspektu textu, nebo pokud odpověď přeškrtně, napíše nečitelně či ji nahradí kresbou, obdrží kód 0.

V případě, že žák neučiní sebemenší pokus o zodpovězení otázky a místo určené pro odpověď ponechá zcela prázdné, přiřazujeme v šetření PIRLS kód 9. Pokud žák nemůže odpovědět na otázku v důsledku chyby v textu, přiděluje se kód 8.

5 ÚLOHY Z HLAVNÍHO ŠETŘENÍ PIRLS 2011

Po každém cyklu šetření PIRLS se zveřejňují některé texty i s testovými otázkami, aby se zájemci mohli lépe seznámit s obsahem a s celkovým pojetím výzkumu. Zbývající texty s otázkami zůstávají naopak utajeny, aby mohly být využity v dalších cyklech jako základ pro měření tendencí vývoje čtenářských dovedností. Zveřejněné testové úlohy se nahrazují novými.

Učitelé mohou uvolněné úlohy s otázkami využít k tomu, aby se obeznámili s tím, jak je možné rozvíjet čtenářskou gramotnost žáků. Ze zkušeností s jinými zahraničními materiály, které se skutečně zaměřují na porozumění textu, a nikoliv pouze na kontrolu, zda žák četl text pozorně, vyplývá, že při pravidelné práci s těmito materiály učitelé získávají potřebnou zručnost a jistotu při vytváření vlastních kvalitních úloh. Je vhodné uvolněné úlohy nejdříve procházet společně s žáky a učit se s nimi, co znamená porozumět textu. Postupně je možné přidávat i další aktivity, např. činnosti před čtením a po něm, a umožnit žákům sdílet přečtené se spolužáky.

V následující kapitole najdete čtyři uvolněné úlohy, které žáci řešili během hlavního šetření PIRLS v roce 2011. Dvě úlohy jsou příklady úloh ze čtení pro získávání literární zkušenosti a zbývající dvě jsou příklady úloh zaměřených na čtení pro získávání a používání informací.

Přehled uvolněných úloh

Čtení pro získávání literární zkušenosti: **Koláč pro nepřítele, Let', orle, let'**

Čtení pro získávání a používání informací: **Objevte kouzlo výletů, Záhada obřího zubu**

Úlohy *Koláč pro nepřítele* a *Záhada obřího zubu* byly umístěny v barevné čítance. Žáci odpovídali na otázky k těmto úlohám do zvláštního pracovního sešitu. V této publikaci však mají všechny čtyři úlohy shodné uspořádání. Za textem úlohy a za otázkami vždy následuje rozbor jednotlivých otázek a kritéria jejich hodnocení.

Každá otázka obsahuje informaci o tom, který postup porozumění sleduje. Následují tabulky s přehledem úspěšnosti českých žáků.

V první tabulce jsou podrobné informace o výsledcích českých žáků. U typu otázek s výběrem odpovědi je uvedeno, kolik procent žáků vybralo jednotlivé možnosti odpovědí, u otázek s tvorbou odpovědi je procento žáků k jednotlivým úrovním odpovědí. Druhá tabulka předkládá celkové výsledky českých žáků a výsledky chlapců a dívek ve srovnání s mezinárodním průměrem.

U každé otázky následuje podrobná informace o tom, co otázka testuje, a popis, jak měl žák postupovat při jejím řešení. Dále jsou připojeny pokyny k vyhodnocení otázky a několik vybraných odpovědí českých žáků, u nichž si můžete sami vyzkoušet jejich vyhodnocení. Správné hodnocení odpovědí českých žáků naleznete u klíči, který je v závěrečné části této publikace.

Na konci každé testové úlohy jsou metodická doporučení k praktickému využití. Podrobnější informace o zmíněných doporučených metodách můžete nalézt v publikaci *Čtenářská gramotnost jako vzdělávací cíl pro každého žáka*⁶, v časopise *Kritické listy* a v příručkách programu *Čtením a psaním ke kritickému myšlení*.

Testové úlohy s otázkami v elektronické podobě naleznete na přiloženém CD.

⁶ KOŠŤÁLOVÁ H., ŠAFRÁNKOVÁ K., HAUSENBLAS O., ŠLAPAL M., *Čtenářská gramotnost jako vzdělávací cíl pro každého žáka*, Česká školní inspekce, Praha, 2010.